

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ט' באלול תשע"ז | דף היומי בבלי: סנהדרין מ"ו.
דף היומי בהלכה: מסימן רנ"ג אמצע סעיף א' "אבל אם נתבשל" עד אמצע סעיף א' "ותנור אפילו".
מוסר: פרק י"ב 'והגם שאין אנו יכולים' עד 'והנה אל יקשה' | קנין חכמה הלימוד השבועי: 'אמר רז"ל כנסת ישראל' עד
'כתיב מות וחיים ביד לשון'.

ענייני דיומא

לא תקעו בשופר בחודש אלול לאחר שחרית - האם לתקוע לאחר מנחה?

השונים), את פרק כז שבתהלים - "לדוד ה' אורי וישעי", ויש גם מעדות מהספרדים שנהגו לאומרו לאחר תפילת שחרית.

מנהג האשכנזים לתקוע בשופר בחודש אלול לאחר תפילת שחרית, וכשלא תקעו - נחלקו הפוסקים אם יתקעו לאחר תפילת מנחה; והמתפלל ביחידות אינו חייב בתקיעה זו. עוד נהגו האשכנזים לומר מראש חודש אלול ועד הושענא רבה (או שמיני עצרת, בחו"ל), פעמיים בכל יום, לאחר תפילת שחרית ולאחר תפילת מנחה או ערבית (- למנהגים

[שו"ע תקפא, ומשנ"ב ב-ג; ביאורים ומוספים דרשו, 4 ו-6]

הדף היומי בהלכה

מהו ההיתר של 'גרופה וקטומה' באיסור 'שהייה'?

או שכיסו את כל הגחלים באפר. וטעם ההיתר - משום שעל ידי פעולות אלו שאדם פועל באש וממעט את חומה, הריהו מסיח את דעתו מלהתעסק בה ולהגבירה, ושוב אין חשש שיחתה בגחלים. [שו"ע רנג, א, ומשנ"ב יב-יד]

כפי שלמדנו, איסור להשהות כשבת על האש סיר ובו תבשיל, מחשש שיעשו כשבת מלאכה כדי להאיץ את הבישול. בבישול על גבי עצים שהפכו לגחלים, כבעבר, היה החשש שמא יחתה בגחלים כדי להגביר את האש, ולכן התירו חכמינו ז"ל את איסור ה'שהייה' בכירה 'גרופה וקטומה', כלומר, כאשר גרפו את הגחלים והוציאו מהכירה,

הדף היומי בהלכה

האם צריך לכסות את כפתורי ההצתה בכיריים לפני שבת?

האם נדרש גם לכסות, לנעול או להסיר, את כפתורי ההצתה. ומאידך, כיסוי הכפתורים בלבד, נעילתם, או הסרתם, ללא כיסוי האש - אינו מתיר את איסור השהייה. [ביאורים ומוספים דרשו רנג, 25]

כאמור, איסור 'שהייה' הוא בשל החשש שיעשו מלאכה באש להאצת הבישול, והתירוהו כאשר נעשות פעולות שיש בהן מיעוט חום האש והיסח הדעת ממנה. בהתאם לכך, בימינו, בכירי גז, החשש לעשיית מלאכה הוא הגדלת הלהבה כדי להאיץ את הבישול; ומותר להשהות עליהן תבשיל כאשר מכסים את הלהבה, ונחלקו הפוסקים

באיזה אופן ניתן להניח תבשילים לשבת על גבי 'פלטת השמלית'?

אין איסור שהייה, ויש אומרים שאף בפלטה שיש בה כמה דרגות חום, אם משהה בדרגת החום הגבוהה ביותר, אין איסור שהייה. [ביאורים ומוספים דרשו רנג, 29]

פלטה חשמלית – יש אומרים שיש בה איסור 'שהייה', אף כשלא ניתן לבשל עליה; ויש אומרים שאף לדעה זו, אם מכסה את הפלטה בנייר כסף עבה, מותר להשהות עליה תבשיל. ויש אומרים שדי בכיסוי נייר כסף דק שאין רגילים לכסות בו את הפלטה. ויש אומרים שבפלטה שלא ניתן לבשל עליה, ויש בה דרגת חום אחת בלבד –

קנין חכמה

התגברות הצרות והרדיפות – סימן להתקרבות הגאולה

הרוחניים והגשמיים. ומסתבר שבאמת כבר הגיע זמן הגאולה, אלא שכשם שבגלות מצרים, כאשר התבשרו על הגאולה התגבר השעבוד, כך בזמננו, שהגיע זמן הגאולה, מתגברות הצרות והרדיפות; ובעזרת ה', כשם שבמצרים לא נמשכה התגברות השעבוד זמן רב, כך בימינו לא תמשך התגברות הצרות זמן רב, ובמהרה נִשָּׁע בתשועת עולמים.

הגם שלא ניתן לחשב את זמן הגאולה במדויק, שהרי אפילו כשהקב"ה אמר במפורש שקץ גלות בבל יהיה בסוף שבעים שנה, טעה דניאל בחישוב השנים – מאיוז שנה מתחילים למנות – וכל שכן בחישוב קץ הגלות הנוכחית, שהוא טמיר ונעלם. אבל מגודל הצרות הרבות והרעות שישיראל סבלו וסובלים, ניתן לדעת שהגלות לא תמשך עוד זמן רב, וכפי שאמרו חז"ל על שעבוד מצרים שקושי השעבוד השלים את מספר השנים שהוקצבו לגלות מצרים, והחיש את הקץ; ובזמננו כבר חלפו יותר מאלף ותשע מאות שנה, שבהם עברו על ישראל תלאות אין מספר, וכמעט כלו כוחותינו

[שם עולם, חלק ב פרק יב]

באחת הפעמים כשהם היו במנוסה ורצו כברת דרך ארוכה, נעצר הרבי לפתע, והתיישב על סלע כדי לנוח. אמרו לו "רבי, חושה נא, זוהי סכנת נפשות של ממש"

שיחה מרתקת מהגאון רבי אהרן מרדכי גרין שליט"א מבית שמש, רב בית המדרש של כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב, ומחבר ספר 'ילקוט הליכות ועניינים הנוגעים למעשה'.

ויש להוסיף על זה את מה שכתב השפת אמת, בדרוש לשבת חוה"מ פסח, על מה שאמרו חז"ל שהמבזה את המועדות כאילו עובד זרה, כי שבת זה שמו של קוב"ה, והמועדות מרמזים על כלל ישראל שקובעים את הזמנים וכמו שאנו אומרים בברכה: "מקדש ישראל והזמנים", וממילא מי שמבזה את המועדות, את החלק היהודי שבו, כאילו עובד זרה, כי אורייתא קוב"ה וישראל חד והביזוי של ה"ישראל", הוא ביזוי של הקדוש ברוך הוא חלילה וחס.

יעקב א. לוסטיגמן

קדושת ישראל כנגד פיתוי היצר

מספרים שפעם נכנס גוי אל מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש, ובפיו שאלה: "לי יש תאוות וגם לך יש תאוות", אמר הגוי לבעל שם טוב. "אני אוכל וישן, וגם אתה אוכל וישן. כל אחד מאיתנו יש לו את הצרכים שלו והדאגות שלו. אם כן במה אנחנו שונים זה מזה?"

לכבוד שבת המתקרבת, פרשת 'כי תצא', קיימנו שיחה מרתקת עם הגאון רבי אהרן מרדכי גרין שליט"א מבית שמש, רב בית המדרש של כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב, ומחבר ספר 'ילקוט הליכות ועניינים הנוגעים למעשה':

"בסוף פרשת כי תצא, אנו מצויים על מחיית עמלק, וברור הדבר שמדובר במצווה הנוהגת גם כיום, כמו שאמרו חז"ל שאין השם שלם ואין הכסא שלם עד שיימחה זרעו של עמלק. ישנם מהלכים רבים להסביר את העניין של מחיית עמלק, ומדוע מצווה זו חשובה כל כך, עד שנצטוונו לקרוא בתורה בכל שנה את פרשת מחיית עמלק בציווי שלדעת הפוסקים הוא דאורייתא. אך הפעם נתמקד יותר בחלק העבודה של המצווה הזאת, וכיצד יכולים אנו לקיים אותה גם כיום, כשאין באפשרותנו למחות בפועל את זרעו של עמלק. המהלך הראשון הוא, מה שכתב ב'מאור עיניים', שב'עמלק' טמונת המילים 'עם קל'. הקליפה של עמלק וההשפעה שלי היא החדרת הרעיון שעם ישראל הוא עם קל, ואין שום הבדל בינו לבין הגויים חלילה וחס.

הבעל שם הקדוש ענה לו: "אני כבר זקן ואין לי תאוות", ובכך פטר אותנו והגוי יצא והלך לו. באותו הזמן היה שם נכדו של הבעל שם טוב, הרה"ק רבי ברוך ממעז'בז' שמיד שאל את הסבא הקדוש מדוע הוא ענה כך לגוי: "וכי רק הזקנה וביטול התאוות מפרידים בין הסבא ובין אותו גוי משוקץ? והרי כל המהות של יהודי היא רוחניות עד שאפילו הגשמיים שלו היא רוחנית?..." השיב לו הבעל שם טוב: "מה מבין גוי ביהודי? גם אם הייתי מסביר לו זאת אלף פעמים הוא לא היה מבין את דברי, ולכן פטרתי אותו בתשובה של מה בכך". היה הרבי רבי ברוך מספר את הסיפור הזה ומסיים: "הזיידע הקדוש אמר מה מבין

ומה הריווח של עמלק מזה שנולד חלילה בקדושת ישראל? הוזה"ק אומר קודש אברך הוא ואורייתא וישראל חד. יש לכלל ישראל משהו מיוחד ושונה מכל שאר האומות, שהם מקושרים בקב"ה בכל עת. עד כדי כך כותב בעבודת ישראל, שישיראל זה אותיות זה 'ישר קל', וזה מופיע גם בקדמונים. והוא גופא אותו העניין, שעם ישראל והקב"ה הם חד כביכול.

גוי ביהודי, ואני אומר, מה מבין יהודי ביהודי. שכן דרגת ישראל היא גבוהה כל כך, עד שאפילו יהודים עובדי ה' וגם שרפי מעלה אינם מבינים את חקר קדושת ישראל".
אם ככה, כדי למחות את עמלק אנחנו צריכים לנהוג בהיפך הגמור של 'עם קל', ולחדד בנו ובילדינו את העניין של קדושת ישראל.

מהלך שני בעניין זה: עמלק בגימטריא ספק. הוא כל הזמן מכניס לנו ספיקות ובלבולים, כל הזמן מערבב אותנו ומבטל לנו את יישוב הדעת.

מה הוא מרוויח? הוא מרוויח שאנו נקלעים חלילה לעצבות שהרי כידוע אין שמחה כהתרת הספיקות. הספק לוקה מהאדם את השמחה. עמלק יודע שהכי קל לו להפיל את האדם זה על ידי הכנסת ספק, לקיחת השמחה ממנו וממילא אין השכינה שורה עליו אם הוא בעצבות, וכמו שלמדנו שאילמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו, הוא מאבד את העזרה השמימית לנצח את היצר, והופך טרף קל ליצר הרע שממחר לצוד אותו ברשתו. מספרים על הרבי הקדוש רבי אהרן מבעלזא זצוק"ל, שכידוע הוא ברח במלחמה מפני הנאצים שרדפו אותו וביקשו לטורדו מהעולם חלילה. באחת הפעמים כשהם היו במנוסה ורצו כברת דרך ארוכה, נעצר הרבי לפתע, והתיישב על סלע כדי לנוח. אמרו לו "רבי, חושה נא, זוהי סכנת נפשות של ממש".

השיב להם הרבי: "אם אני אאבד את יישוב הדעת שלי, הנאצים כבר ניצחו אותי חלילה. גם בשעת הסכנה הגדולה ביותר, הדבר החשוב ביותר זה לשמור על יישוב הדעת".
ההיפך מבלבול ומספק מביא לנו את השמחה והרוגע, ועם השמחה באה השראת השכינה והקב"ה עוזרו כנגד היצר הרע, וזו היא אם כן הדרך למחות את עמלק – לשמור על יישוב הדעת, להיות בשמחה ולא לתת לספקות לכרסם בלבנו.

ליצנות ככלי בידי עמלק

המהלך השלישי הוא העניין של "אשר קרך בדרך". עמלק מנסה להכניס בנו קרירות, לצנן את ההתלהבות מעבודת ה', והוא עושה את זה בעיקר על ידי ליצנות.
רבים בוודאי זוכרים את המעשה המפורסם שהיה בעיירה מונסי בארה"ב, כשהיה שם סיפור עם נשמה שהתגלגלה לדג וזעקה "אני פלוני בן פלוני, ואני צריך תיקון". סיפרו אז שהאיש הזה שביקש תיקון היה יהודי חשוך ילדים, שהיה נכנס לחנות מדי פעם ומשלם מכספו כדי למחוק את חובותיהם של יהודים תלמידי חכמים שקנו בחנות הזאת דגים לשבת קודש. הסיפור הגיע אז לרבי יעקב מאיר שכטר שליט"א, והוא אמר שכתוב בזוה"ק שלפני שנותנים חליצה לאשת נפטר שלא זכה לילדים, אין לנשמה מנוחה. ושם, מאחר שהוא היה יהודי מבוגר, זוגתו לא היתה זקוקה לחליצה כדי להתחתן שוב, ובגלל זה לא היתה לנשמה מנוחה, וזה בעצם מה שהוא ביקש תיקון.
עוד סיפרו, שהגוי שעבד בחנות, התעלף מרוב פחד כששמע את הדג מדבר. וכאן הבן שואל? אם הגוי הזה התעלף כששמע דג מדבר, איך זה שבלעם לא התעלף, או לפחות נתמלא פחד ובעתה כשהאתון שלו דיברה אליו? הוא עוד הוסיף ואיים להרוג אותה...

את השאלה הזאת שואל כבר הרבה"ק בעל ה'שם משמואל' מסוכטשוב, והוא מביא בשם המקובלים שהאותיות של עמלק התחלקו בין בלעם ובלק, בלעם קיבל את ה-ע' וה-מ' של עמלק, ואילו האותיות ל' ו-ק' הלכו לבלק.

מסביר השם משמואל, שזה העניין. בלעם ובלק קיבלו את הליצנות והקרירות של עמלק, וכשאדם לוקה במידת הליצנות, הוא לא מתרגש מכלום. הליצנות לוקחת לו את כל ההרגשים, ושום דבר לא יכול לזעזע אותו.

כדי להילחם בעמלק צריך להתרחק מהליצנות, לפתוח את הלב ולהתרגש ממה שצריך להתרגש, להתפעל ממה שצריך להתפעל, לא לדחות כל תוכחה בליצנות חלילה, ולא לדחוק תוכחה שבאה מאדם חיצוני, אלא גם תוכחה פנימית של הרור תשובה, צריך לעשות עם זה משהו, להתקדם עם זה הלאה ולא לדחות את זה בקרירות חלילה וחס.

הגאווה מעכבת את ההתעוררות לתשובה

המהלך הרביעי הוא העניין של הגאווה. עמלק הוא בגימטריא "רם".
הרה"ק ה'בית אהרן' מקרלין זיע"א, כותב שבראש השנה יש שני עניינים שמעכבים את האדם מלהתעורר בתשובה: ליצנות ורדיפה אחרי מדרגות בעבודת ה'. אלו שני דברים שהפוכים לחלוטין זה מזה, אבל השורש שלהם אינו רחוק כל כך, הרדיפה אחר מדרגות היא גאווה, וגם היא משרש מידותיו של עמלק יחד עם הליצנות עליה דיברנו כבר.
עמלק מנסה להכניס בנו גאווה, כדי שלא נתעורר בתשובה, זוהי המלחמה שלנו בו, להתרחק מהגאווה ולעורר עצמנו לתשובה בכל עת, ובפרט בימי הרחמים והסליחות.

התורה – תרופה לכל החוליים

והנה יש לנו תרופה אחת שמועילה לכל ארבעת החוליים האלו שעמלק מנסה להכניס בנו – התורה הקדושה.
מי הכניע את עמלק? משה ויהושע ששניהם מרמזים על תורה, כמו שנאמר "זכרו תורת משה עבדי", ונאמר ביהושע "לא ימיש מתוך האוהל".
התורה היא שייכת ליהודים בלבד, לגויים אסור לעסוק בתורה, ואם כן יהודי העוסק בתורה מתחזקת אצלו ההכרה בקדושת ישראל ובחילוק הברור והמובהק שיש בין יהודי לבין גוי ובכך ענינו תשובה למהלך הראשון של עמלק. כמו כן ידוע מהספרים הקדושה שהתורה היא כנגד מידת הדעת, ובכך פתרנו את הניסיון של עמלק לאבד מאתנו את יישוב הדעת, וכבר אמרו חז"ל שזקני תלמידי חכמים דעתם מתיישבת עליהם. התורה גם מרחיקה את הליצנות כמו שנאמר שהמאור שבה מחזירו למוטב, ומכניס בו רצינות שזה ההיפך הגמור של הליצנות. והתורה מביאה גם ענווה, כמו שכתוב בזוה"ק "מאן דאיהו רב, איהו זעיר", מי שלומד תורה היא מגדלתו ומרוממתו, אך גם מלמדת אותו שהוא בעצם כאין וכאפס לעומת מלך רם ונישא.
ויה"ר שיהיו הדברים לחיזוק ונוכח ל"ומלאה הארץ דעה את ה'".